

Ігор Кирилович був широко освіченою людиною, добре знався на проблемах археології різних періодів, історії, етнографії, нумізматики. Він знав багато мов, зокрема досконально володів польською, французькою та латинською. Для нього були характерні творча енергія та висока організованість у роботі. Широкі наукові інтереси, жадоба пізнання привели до того, що протягом свого життя він кілька разів міняв тематику своїх досліджень і завжди проводив їх на найвищому рівні. Близкучі результати були зумовлені глибокою срудливістю, досконалою методикою, почуттям відповідальності за досліджувані об'єкти та їх всебічним аналізом, намаганням розглядати археологічний матеріал у історичному аспекті та справжньою любов'ю до Батьківщини.

ПАМ'ЯТІ ЄВГЕНІЇ ФЕДОРІВНИ ПOKPOBСЬКОЇ

1 серпня 1995 р. на 91 році життя померла Євгенія Федорівна Покровська, колишня співробітниця Інституту археології НАН України, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу скіфо-сарматської археології, дипломований художник.

Євгенія Федорівна Покровська народилась у м. Кисві 29 (16) грудня 1904 р. в сім'ї протоієрея Володимирського собору, який крім того був професором Київської духовної академії, де викладав біблейську історію. Мати Євгенії Федорівни спочатку була вчителькою, а пізніше не працювала, займаючись вихованням сімох дітей.

Є. Ф. Покровська закінчила в 1925 р. 6 класів Київської жіночої гімназії, з 1925 до 1927 р. працювала вихователькою по приватному найму. 1927 р. вона була прийнята на вечірні підготовчі курси при Київському художньому інституті, а потім в Художній інститут на музичний факультет, який закінчила в 1931 р., отримавши спеціальність музейного співробітника-мистецтвознавця. Під час навчання в Інституті Євгенія Федорівна проходила практику в музеях: історичному, західного мистецтва і картинній галереї

Кисва та музеї народного мистецтва й картинній галереї м. Полтави.

1931 р. Є. Ф. Покровська брала участь в археологічній експедиції Дніпропетровського музею з дослідження порожистої частини Дніпра спочатку як практикант, а потім асистент археолога І. Ф. Левицького на розкопках Осокорової балки.

Після закінчення Художнього інституту, з 1931 до 1933 р. Є. Ф. Покровська працювала художником-монтажником на фабриці наочних посібників, а в 1934—1938 рр. — художником при Київському медичному інституті.

З 1938 р. Є. Ф. Покровська працювала в Інституті археології АН України

лаборантом відділу скіфо-сарматської археології, а в 1939 р. була переведена на посаду молодшого наукового співробітника.

В роки Великої Вітчизняної війни Є. Ф. Покровська залишалась в Києві, працювала в Музеї археології, разом з іншими співробітниками музею рятувала від загибелі археологічні та бібліотечні матеріали Інституту археології та Історичного музею, збираючи їх на вул. Володимирській, де в той час розміщався археологічний музей. Після звільнення Києва від загарбників у листопаді 1943 р. Євгенія Федорівна брала участь у відновленні та упорядкуванні фондів Інституту археології, а в 1944 р. вже їздила в археологічну розвідку разом з І. В. Фабріціус.

У 1953 р. Є. Ф. Покровська захистила кандидатську дисертацію на тему: «К вопросу о сложении культуры земледельческих племен Правобережного Приднепровья (бассейн р. Тясмин) VIII-VI вв. до н. э.», а весною 1960 р. одержала ступінь старшого наукового співробітника відділу скіфо-сарматської археології.

З початку роботи в Інституті археології Є. Ф. Покровська систематично брала участь в археологічних розкопках: улітку 1938 р. на розкопках Немирівського городища, а восени того ж року — Гаврилівського городища. У 1939 р. спільно з І. В. Фабріціус Є. Ф. Покровська працювала на розкопках Шарпівського городища; у 1940 р. — на Кам'янському городищі в експедиції Б. М. Гракова. У 1941 р. Є. Ф. Покровська разом з І. В. Фабріціус збиралась в археологічну експедицію в пониззя Дніпра, але вони не встигли виїхати — розпочалась Велика Вітчизняна війна.

У 1946 р. Євгенія Федорівна брала участь в розкопках Макіївського городища, а з 1947 р. вже розпочала самостійні розкопки — працювала в експедиції «Великий Київ» і керувала загоном на розкопках Хотівського та Ходосівського городищ, а також на розкопках курганів поблизу сіл Макіївка та Куцівка. У 1948 р. вона знову на розкопках Хотівського городища; в 1949 р. досліджує кургани поблизу с. Іванівка Київської обл. У 1951 р. Є. Ф. Покровська разом з М. І. Вязьмітіною проводила розкопки на Тарасовій горі поблизу с. Жаботин. У цьому ж році вона провела розкопки унікальної групи сарматських курганів на північній околиці Ново-Пилипівки та землях радгоспу Аккермень Запорізької обл. У 1952 р. Євгенія Федорівна Покровська працювала на Любимівському городищі, а 1953 р. — на Тарасовій горі. У 1955 р. вона працює в Середньо-Дніпровській Правобережній експедиції, проводить розвідку, а в 1956—1957 рр. — очолює також Жаботинський загін Середньодніпровської експедиції, а в 1958 р. Хрещатицький загін Кресьменчуцької первісноскіфської експедиції. У 1959 р. Є. Ф. Покровська спільно з Є. О. Петровською проводить розкопки Андрусівського поселення; в 1960 р. разом з І. Г. Шовкоплясом бере участь у розвідкових роботах Григорівсько-Комарівського загону Канівської експедиції.

У 1963 р. у зв'язку з процесом створення нової археологічної школи у відділі, Євгенія Федорівна вийшла на пенсію.

Є. Ф. Покровська зробила значний внесок у вивчення проблеми формування культури населення Правобережжя Середнього Подніпров'я доби раннього заліза, його етнічної приналежності, розробку археологічних пам'яток басейну р. Тясмин.

Особливе значення для археології передскіфського та скіфського періодів має виділення Є. Ф. Покровською на матеріалах поселення на Тарасовій горі поблизу с. Жаботин та найдавніших курганах басейну р. Тясмин перехідного етапу між пам'ятками чорноліської культури та найбільш ранніми пам'ятками скіфського часу Правобережного Лісостепу (або старшого жуrowsького типу), що одержав назву жаботинського. Пам'ятки жаботинського періоду відображають поступове переростання чорноліської культури в культуру скіфського часу. Положення про жаботинський період отримало визнання і повне підтвердження в скіфології. Значний інтерес становить і версія, висловлена Є. Ф. Покровською про неабияку роль фракійського етнокультурного компонента в формуванні чорноліської культури Лісостепоного Подніпров'я.

Багато висновків, зроблених дослідницею в 50-ті р. (обґрунтування вони знайшли в її кандидатській дисертації), витримали перевірку часом і залишилися важливими та актуальними і донині.